

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
RIPPL- RÓNAI MŰVÉSZETI INTÉZET
KÉPI ÁBRÁZOLÁS
FESTŐ SZAKIRÁNY
NAPPALI TAGOZAT

Betekintés

A lélekfejlődés folyamata

Műleírás

Készítette: Hódosi József Tamás

Témavezető konzulens:

Dr. Mátis Rita DLA egyetemi docens

Kaposvár

2023

Tartalom

1	Bevezetés.....	3
1.1	Visszatekintés.....	3
1.2	Előszó.....	4
2	Történeti betekintés.....	6
2.1	Mulandóság.....	7
2.2	Memento mori, Vanitas.....	8
3	Figyelemhiány.....	9
4	A rohanás esztétikája.....	11
5	Inspirációs út.....	12
5.1	Inspirálódás és az expresszionizmus.....	12
5.2	Absztrakt expresszionizmus.....	13
5.3	Gerhard Richter.....	15
5.4	Bukta Imre.....	16
6	Diplomamunka.....	18
6.1	Keret, vászon, alapozás.....	18
6.2	Technikák.....	18
6.3	Műleírás.....	19
7	Konklúzió.....	22
8	Köszönetnyilvánítás.....	23
9	Irodalomjegyzék.....	24
10	Interneten található irodalmak.....	25
11	Képforrások.....	26
12	Függelékek.....	27

„...A műalkotás milyenségéből vissza tudunk következtetni keletkezése korszakának jellemzőire. Mit jelentett a maga korában a realizmus és a naturalizmus? Mit a hellenizmus? Ezek olyan művészeti irányzatok, melyek azt mutatják fel, amiben az akkori szellemi atmoszféra leginkább szűkölködött. A művész, mint korának nevelője [...] erről manapság sokat lehetne beszélni.”

C. G. Jung¹

1 Bevezetés

1.1 Visszatekintés

Régóta foglalkoztat a test és a szellem kapcsolata, ezért ehhez fűződő témát szerettem volna feldolgozni. E sorozatom címe Betekintés, egészen pontosan betekintés a reinkarnáció folyamatába és a lélek fejlődésébe.

Több ezer éve foglalkozik az emberiség a halállal és az azon túli élettel. Nincs tapasztalatunk ezzel kapcsolatban és a tudomány sem tud megfelelő választ adni arra, hogy mi történhet a szellemmel miután a test kihűl.

Az egyiptomi kultúrában úgy gondolták, hogy van élet az eltávozás után, amihez konzerválniuk kell a testet. Anubisz² felteszi a halott szívét a mérleg egyik felére, a másikra pedig egy tollat, így ítéletet alkot annak erkölcsi életéről, és ha az nem megfelelő az alvilágban marad a szív tulajdonosa.

A keresztények és a muszlimok nem hiszik, hogy újjászülethet a lélek, azonban hisznek egy túlvilági életben. Akárcsak az ókori egyiptomi kultúrában, itt is Isten kinek-kinek megfizet aszerint, hogyan élte életét.

¹ A szellem jelensége a művészetben és a tudományban, C.G. Jung, Dr Szalai István, Scolar Kiadó, Budapest, 2003

² Az ókori egyiptomi világban az alvilág és a holtak oltalmazója, később a holttestek bebalzsamozóinak istene is.

A keleti kultúrákban szinte mindig jelen van a lélekvándorlás és ehhez köthetően a karma³. Amilyen életet élnek, aszerint reinkarnálódnak haláluk után a lelkek, míg el nem érik a Nirvánát⁴ és többé nem születnek újjá. Náluk a szellem az egótól független és állatként is megtestesülhet.

Az alkímiát⁵ gyakorló emberek hasonlóan egy karma-szerű körforgásban hittek. Ezt a körforgást szintén próbálták megszakítani, hogy ne szülessenek többé újra, viszont ebben a felfogásban a lélek csak emberként reinkarnálódik. Ez a gondolkodás tudomásom szerint az ókori Egyiptomból eredeztethető.

1.2 Előszó

Dolgozatom második pontjában egy történeti betekintést nyújtok a mulandóságról és a hiábavalóságról. Az első felében ismertetek röviden két művészt, akiknek az élete összefonódott a halállal és a művészettel. Mivel kiemelkedő festészeti pályájuk végeláthatatlan, ezért én csak röviden és tömören szeretnék minimális betekintést nyújtani a munkásságukba. Az olvasót így rávezetem annak az ösvénynek szélére, amin járok. A következő két részében szeretném felhívni a mulandóság fontosságára a figyelmet és néhány mondatban bemutatom a memento mori⁶ és a vanitas⁷ jelentését ezáltal folytatva az általam járt utat a munkám megszületéséig

A harmadik pontban a figyelem hiánnyal foglalkozom. Ennek 3 kiemelt okát mutatom be. Ezek közül az első az elektronikus készülékeken keresztül használt virtuális terek nem megfelelő használata és ennek hatása a figyelemre.

³ Ok-okozat, pontosabban az ok és okozat viszonya, kölcsönhatása, törvénye. Mint fogalom, szerepel az ősi hindu, taoista, buddhista tanításokban és szerepel a modern világszemléletek ismeretanyagában is.

⁴ A végső cél, a beteljesülés vagy üdvösség az indiai vallásokban.

⁵ Egy ősi beavatási rendszer, mai szóval iskola, amelynek lényegét tekintve nincs köze a kémiához. A felvilágosodás eszméinek térnyerése után az alkímia bizonyos gyakorlati és hibás aspektusai racionalizálódnak, asszimilálódnak egy proto-kémiának nevezhető, kezdeti tudományban.

⁶ A memento mori (latin; „emlékezzél a halálra”) a középkori kereszténység egyik jelmondata, mely a halál elkerülhetetlen voltára figyelmeztet, aminek segítségével az életben történeteket lehet értékelni.

⁷ A vanitas (latin: 'hiábavalóság, semmiség, hiúság, hazugság'; magyaros helyesírással: vanitás) a festőművészet több évszázados témája.

A negyedik pontban bemutatom a futurizmust, mint a rohanó világ előfutárát. Az életben megjelenő dinamika hatását a lélekre. Valamint párhuzamot kívánok vonni a futurista jövőkép és a jelen között.

Az ötödik pontban néhány szót szeretnék szólni magáról az inspirációról és a diplomamunkám elkészítése során rám inspiráló hatással lévő korszakok, stílusirányzatok és művészek, művek kerülnek bemutatásra.

A hatodik pontban munkáimról lehet olvasni, de mindezt megelőzően arról, hogy miként haladtam a munkafolyamat során a hordozó bemutatásától a technikáig. Célom a sorozat folyamatának megismertetése.

A hetedik pontban a konklúzióról szólok pár szót majd a nyolcadikban a köszönetnyilvánítás helyeződik a középpontba.

Munkám során elsősorban a magyar és külföldi szakirodalmat, újságcikkeket, internetet, valamint a tanulmányaim során szerzett ismereteimet használtam fel. Természetesen nem törekedhettem a teljességre. Mégis remélem, hogy ez az elemzés és festmény sorozat az érdeklődő olvasó számára egyfajta összefoglalást, iránymutatást adhat.

2 Történeti betekintés

Ahogy az ideológiákban, vallásokban szerepet játszik a halál, épp úgy a művészetben is évszázadok óta jelen van. Számos művészeti produktumban megjelenik a vég, ami sok művészt foglalkoztat már több száz év óta. Az ismeretlen megismerése utáni vágy is szerepet játszik ebben, de sok esetben elhunyt szülők, rokonok hiánya vagy sűrű betegeskedés is szükségessé teszi.

1. kép
Edward Munch: Anya Halála, 1899-1900; olaj, vászon.
99x 90 cm

2. kép
Egon Schiele: Halál és Az Ember, 1911, olaj, vászon
80x 80 cm

Egy jó példa az elmúlás megjelenítésére Edward Munch⁸ művészete. Ő tipikusan az a művész volt, aki számtalanszor találkozott a halállal. Először anyja halt meg, majd nővére, végül apja is. Munch így emlékszik vissza gyerekkorára. „*A betegség, az örület és a halál angyalai vették körbe bölcsőmet, és azóta is, egész életemben követnek... Gyermekkoromban mindig úgy éreztem, hogy igazságtalanul bánnak velem, anya nélkül, betegen - és a pokolban rám váró büntetés örökké a fejem fölött lebeg.*”⁹ Úgy gondolom ezek után teljesen érthető, hogy miért itatja át munkáit a halál szaga. Festményeiben mindig érezteti az elmúlás és az örület egy különös kapcsolatát. Ez érezhető az Anya Halála című képén is (1. kép), amin egy kislány kétségbe esve áll anyja halálos ágya előtt és tekint ki a nézőre. De nem ő az egyetlen festőművész, akit behálózott az enyészet gondolata.

A másik általam kedvelt alakja ennek a témának Egon Schiele¹⁰. Ő édesapját veszítette el, akivel jó kapcsolatot ápolt. (Úgy gondolom ez az a pont, ami miatt impozáns számomra a

⁸ Világhírű norvég expresszionista festő. Leghíresebb képe, A sikoly c. festmény a világ legismertebb műalkotásai között tartható számon. 1863. december 12. – 1944. január 23

⁹ Németh Lajos: A historizmustól a szecesszióig (Corvina Kiadó) 1974

¹⁰ 1890. június 12. – Bécs, 1918. október 21. osztrák festő.

története.) Anyjával a kapcsolata nem volt felhőtlen. Schiele művészetének központi témája a halál. Apja eltávozása után még évekkel később is fellelhető volt ennek élménye és ő maga vallotta, hogy nagy hatással volt művészetére.

2.1 Mulandóság

„A valós test hiánya a művészet maradandóbb formáival szemben az emberi test mulandóságát, halandóságát hangsúlyozza...”¹¹

Sturcz János

Az előzőekben leírtak mellett van egy kulcsfontosságú része a diplomamunkámnak, mégpedig a mulandóság. Úgy gondolom a mulandóság egy olyan megfoghatatlan változás minden ember életében, ami egész életünkre rányomja a pecsétjét. Úgy élni le egy egész életet, hogy nem vesszem ezt a fontos ténytet figyelembe több szempontból is lehetetlen számomra. Főleg azért mert lépten-nyomon találkozok vele. Mindig elém gördül valami, ami emlékeztet az elmúlásra. Tegyük fel, hogy elmegyünk sétálni a parkba párunkkal, jól érezzük magunkat, élvezzük, a friss levegőt majd megpillantjuk egy bagoly fióka tetemét. Így emlékeztet az élet arra az aprócska tényre, hogy minden hiábavaló, minden mulandó.

Az emberi kapcsolataink között is látunk időnként erre példát, ezt közeli hozzátartozó halála esetén hosszas gyász követi. Ilyenkor szintén kapunk egy intő jelet. Látjuk, hogy nem él az ember örökké. Látjuk, hogy amilyen erős a test az életében, olyan törékennyé válik a végére.

A Betekintés című munkámban megjelenik a mulandóság. A legtöbb munkám esetében az emberi testből indulok ki és ez nincs másként ebben az esetben sem. Sokféleképpen ábrázolom, de minden esetben a feljebb olvasott Sturcz János idézetből indulok ki. Munkáim között sokszor láthatók csonkolt, torzított, absztrahált testek, portrék. Annak ellenére, hogy sohasem ez a fő témám mégis mindig belelopózik képeimbe épp úgy ahogy a mindennapjaimba is.

¹¹ Sturcz János: A heroikus ego lebontása Bp.: Magyar Képzőművészeti Egyetem. 2006 p162

2.2 Memento mori, Vanitas

A művészet több száz éve foglalkozik a halálkultusszal, elmúlással, hiábavalósággal. Mindez az ókortól máig jelen volt és van, következésképpen lesz is. Ismeretlen mivolta miatt érdekes és van benne valami misztikus érzést keltő erő is. A halált lehet félni, szem előtt tartani, elfelejteni, mellőzni és még sorolhatnám nap-estig. Ámbár hiába. Előbb utóbb megtörténik.

Két olyan témája van a festészetnek, ami kifejezetten magába foglalja a elmúlást. Az egyik a memento mori, ami a középkorból ered. Jelentése: emlékezz a halálra. Allegorikus figurákkal rendelkezett, mint pl.: a kaszás és a csontváz. A középkorban sűrűn fordult elő haláleset és ez a felhívás emlékeztette a még élőket arra, hogy a halál és az élet összekapcsolódik, ezzel egymástól elválaszthatatlan kapcsolatot alkot. Továbbá arra is figyelmeztet, hogy az élet mulandó és túl rövid hogy elpazaroljuk azt.

A másik halállal, elmúlással kapcsolatos téma a vanitas, ami a bibliából eredeztethető¹², ámbár a művészetben tetőpontját a barokk alatt érte el. Jelentése: hiábavaló, hiábavalóság. Ez Arra utal, hogy az élet mulandó így minden hiábavaló. Ezt többek között homokórával, koponyával, szappanbuborékokkal fejezték ki. A barokk időszakában az előkelők köreiben, egekbe szökött a gőg és a pompa. A vanitas festmények pont erre világítanak rá. Pompás, ragyogó, drága tárgyak és halállal, elmúlással kapcsolatos szimbólumok szintézisét alkotja. Ez a csendélet tökéletesen rávilágít az adott kor hiúsággal teli világára.

Úgy gondolom ez a két, számomra egymástól nem is olyan távol álló téma manapság is intő, tanító hatást gyakorol és rendkívül aktuális. Mindezt akár problémának is nevezhetném, hisz az emberek például pont a memento mori halálról való gondolkodás hiánya miatt nem szakítanak elég időt számukra fontos dolgokra. És a vanitas jellemzi a mai materiális kor anyagi javakban rejlő mivoltát. Ezek a gondolatok is inspirálóak voltak a diplomamunkám megalkotásakor.

¹² Prédikátor könyve, Ótestamentum (Pré. 1, 2): „Minden hiábavalóság“.

3 Figyelemhiány

Nemrégiben felfigyeltem a figyelemhiány problémájára is. A továbbiakban ennek három kiemelt, hétköznapi esetét mutatom be.

Életem során többször találkoztam a mai kultúrára jellemző telefon és egyéb elektronikus eszközök túlzott használatának hátrányával, ami befolyásolhatja a szellem fejlődését is. A telefon helytelen használata olyannyira beleívódott a mindennapjainkba, sőt az életünk minden pillanatába, hogy sokszor egy virtuális világban élő entitásként érezhetjük magunkat. Mind amellet, hogy előnyeit is látom, azt tapasztaltam nem csekély vélt és valós problémát okoz a koncentrációban is.

Amikor az emberek épp nem a virtuális terek figyelésével töltik idejüket, akkor futnak a buszra, hogy oda érjenek az iskolába/ munkába, ahol folytonos pörgéssel igyekeznek fenntartani a figyelmüket, vagy próbálnak jól teljesíteni. Majd ha vége a napnak sietnek a boltba, óvodába, postára stb. Szinte alig figyelünk az alvásra és akár egy fél éjszakát is ébren vagyunk egy határidős munka érdekében vagy egy barátokkal töltött este végett. Ez az életvitel nem kevés stresszel jár hosszútávon és szintén figyelem zavarral párosulhat. Úgy gondolom manapság ez is egy észrevétlen folyamat, ami hasonló népbetegséggé vált, mint a virtuális világ által beszippantott elme.

A figyelem hiányt más is okozhatja például az ADHD¹³ szokványosabb nevén a hiperaktív figyelem zavar. Számos gyermek hiperaktívvá válik, valamint különféle mentális problémák jelentkezésének áldozatává lesznek. Természetesen mindez az emberek egy részére igaz csak. De akire igaz annak bizonyára ez is megnehezíti az életét. A hiperaktivitás többek között hasonló figyelemzavarral jár, mint a népszerűvé vált telefon túlzott használata. Azonban ebben az esetben nem egy eszköz tereli el a koncentráció fenntartását.

¹³ Neurológiai természetű veleszületett vagy fejlődési rendellenesség, melynek vezető tünete a figyelemzavar, kísérő tünetei a hiperaktivitás, feledékenység és a gyenge impulzuskontroll.

Döntésem a felgyorsult és virtuális világ emberének lélekfejlődésére és lélek ábrázolására jutott. Szerettem volna jobban belelátni és mindezt megjeleníteni vizuálisan is. Felhívom a figyelmet a különböző okok által létrejövő dekoncentráció és az örökmozgó életvitel formájában jelentkező károkra, előnyökre az életben és a művészetben egyaránt. Motiváló volt számomra az is, hogy nem könnyű ezzel kapcsolatban elegendő információt fellelni annak ellenére, hogy sok embernek szerepet játszik az életében.

A dekoncentráció folyamatát szeretném bemutatni több szellemen keresztül azok fejlődését és elváltozásait. Mivel nagy számban jelen van az y és a z generációkként gyakran emlegetett emberek között. Témám megközelítése az alkimista metafizikától indul, de kitérő utakat is teszek filozófiai, pszichológiai valamint művészettörténeti irányokba is.

4 A rohanás esztétikája

A rohanás, mint ahogy korábban említettem korunkban fontos szerepet játszik. Életünket úgy hálózta be, hogy észre sem vesszük és ez mellett mást sem veszünk észre. Ezek egyike a mulandóság mellett a figyelem, amiről korábban szintén volt már szó.

A 20. század elején, közepén volt egy elképzelés a jövőről, amit a futurista¹⁴ mozgalom foglalt magában. Az említett futurizmus, mint egy előfutáraként a jelennek, elképzeléseket gyártott többek között a 21. századra nézve is. Kulcsszavai között fontos szerepet kapott a mozgás, a dinamika. Megjósolta a jövőt, amit a technikai fejlődésre alapozott. Ennek jól látható, megfogható alapja már akkor is volt, viszont manapság szinte beteljesült ez a jóslat, nem csekély következményével együtt. Ezek a következmények részben hasznosak, de részben károsak. Ez utóbbit talán a szellem sínyli meg a legjobban a természet után.

Ez a folytonos dinamika, ami jelen van a társadalmunkban, nem mindig engedi, hogy magunkkal és a környezetünkkel eleget foglalkozzunk. Ezzel az emberi kapcsolatok felszínessé formálódhatnak, és lelki állapotunk elhanyagolttá válhat. A múlttal a hétköznapi emberek sokszor nem foglalkoznak, ami érthető, hiszen testük a jelenben él, viszont az agyuk sokszor már sokkal előrébb jár térben és időben. Így elképzelhető miért nem jut elég idő többek között a múltra se.

A diplomamunkám nem futurista törekvések által készült el, annak ellenére, hogy számomra felsejlik benne a futurizmus is. Úgy gondolom jól láthatóak az összefüggések a jelen és a mozgalom elvei között és erre szeretném felhívni a figyelmet is. Részben ennek tudható be, hogy halvány párhuzam keletkezik művem és a futurizmus között.

¹⁴ Huszadik századi avantgárd művészeti irányzat volt. Filozófiája a jövőbe, a technikai haladásba vetett hitre épül, kulcsszavai a mozgás, dinamizmus, urbanizáció, militarizmus, nacionalizmus.

5 Inspirációs út

5.1 Inspirálódás és az expresszionizmus

„...Makacs szorgalommal és módszerességgel addig dolgoztak, vergődtek a mesterek, amíg képükön végre meg nem jelent valami, amit igazságnak éreztek...”

Karátson Gábor¹⁵

Azt hiszem az inspiráció nekem egy gyűjtési folyamatot jelent, ez idő alatt a gondolataim folyamatosan „mindenre” irányulnak, ami egy alkotás elkészítésében segítségemre lehet. Alapvetően mindig kellemes vagy kellemetlennek gondolt érzésekből indulok ki, ezáltal számomra személyes jelentéssel is bír az elkészült munka. Ezeket az érzéseket szinte bármi kiválthatja akár a hétköznapi élet zajlása alatt is. Talán stílári gyakorlaton lehetett egy feladat, aminek légyege az volt, hogy egy zenét választottunk és a kiválasztott zene hatására kellett egy festményt készíteni. Úgy gondolom ekkor kezdetett el formálódni az, amit ma inspirálódásnak gondolok. Igaz, hogy sok művészeti irányzat, stílus inspirált az elmúlt években. Ilyen a rokokó¹⁶ játékossága, a szecesszió¹⁷ díszítő motívumokkal telített ember ábrázolása, vagy az impresszionizmus¹⁸ játékos és életteli színhasználata. Mégis úgy érzem, hogy az expresszionizmus hatása volt rám a legjelentősebb a sorozatom elkészítése során.

¹⁵ A festés mestersége, Műhelytitkok, Karátson Gábor, Corvin kiadó, Budapest, 1971

¹⁶ XVIII. századi stílusirányzat, a barokk és a klasszicizmus korát összekötő stílus. Könnyedség, díszítettség, miniatűr képek kedvelése, boldogság és öröm hirdetése jellemzi. A barokk monumentális, dinamikus jegyei helyett a bájosabb, könnyedebb formát kedvelte.

¹⁷ A szecesszió kivonulást, elkülönülést jelent, utalva arra, hogy 1897-ben Bécsben negyvenkilenc művész kivonult a városi művészeti központból, hogy új művészetet teremtsen. A századforduló jellegzetes képző- és iparművészeti, valamint irodalmi irányzata stílusként nehezen értelmezhető, historizmus- és eklektikaellenes mozgalom, ami minden országban másként nyilvánult meg.

¹⁸ Az impresszionizmus a 19. század utolsó harmadának legnagyobb hatású művészeti mozgalma volt. Az impresszionista stílus azonban nem volt olyan jellemző korstílus, mint a barokk vagy a reneszánsz, hiszen ezek a művészet minden ágára hatottak.

3. kép
Ernst Ludwig Kirchner: Portré
Alfred Döblinről, 1912; olaj,
vászon
50,8x 41,3 cm

Az expresszionizmus a 20. század elejéről eredeztethető avantgárd irányzat. Jelen volt Közép, Észak és Kelet-Európában is, de később az egész világ festészetére hatással volt. Egyik legjelentősebb vonala a Német expresszionizmus volt. Sajátossága abban jelentkezik, hogy nem kiáltvánnyal kezdődött, hanem egy csoport jött létre, akiket nem a művészeti stílusuk vagy látásmódjuk kötött össze, hanem az élethez való hozzáállásuk. Ilyen volt a Der Blaue Reiter és a Die Brücke csoport, amiknek tagja volt a 3. képen látható festménynek megalkotója Ernst Ludwig Kirchner is.

Az expresszionizmus stílusirányzat köré sorolható művészek alkotói felfogására jellemző, hogy belsőélményeiket, érzéseiket, a lélek belső hangját próbálják meg kifejezni, megjeleníteni. Világnézetüket tekintve jellemző rájuk egy alapvető emberi tulajdonság az igazságérzet, ami megnövekedett mértékben van jelen bennük. Következésképpen együtt éreznek és kiállnak az elnyomottak mellett, valamint elítélik az igazságtalanságot és a háborút.

Formailag nem jellemző rájuk a naturalizmus vagy a realizmus látvány alapú merev felfogása és ez a színhasználatra is igaz. Lazítják az ábrázolás módját, de még nem feltétlenül a teljes absztrakció a cél. A nyugtalan ecsetkezeléssel készült képekre jellemző az élénk és hivalkodó színhasználat, ezt tekinthető legfőbb kifejező eszközüknek.

5.2 Absztrakt expresszionizmus

A 20. század elején számos új irányzat alakult ki és ezek közül volt egy, amit nem jellemezett a tárgyilagosság ez volt az absztrakt vagy nem ábrázoló művészet. Egy egészen új nyelvet használt a vizuális megfogalmazásra és elhagyta a figurális elemeket a képekről. Ennek az irányzatnak egyik úttörője Vaszilij Vasziljevics Kandinszkij¹⁹ volt, azonban már előtte is sokan feszegették a teljes absztrakció ajtaját, mint pl.: Claude Monet,²⁰ Piet Mondrian²¹ vagy

¹⁹ Orosz absztrakt festő, író.

²⁰ Francia impresszionista festő.

²¹ Holland festő, a geometrikus absztrakció képviselője, a Theo van Doesburg által alapított De Stijl művészcsoport fontos tagja.

Gustav Klimt.²² Míg Európában nagy hatással volt az irányzat fejlődésére az I. majd a II. világháború és az akkor aktuális ideológiák a Nácizmus²³ és a Kommunizmus,²⁴ addig Amerikában egy meglehetősen játékos hatást keltő fejlődésen ment keresztül és a 20. század közepére megjelentek az absztrakt expresszionista képek. Ez annak is köszönhető volt, hogy rengetegen emigráltak Amerikába a világháború elől és egy igencsak népes európai festőtársaság alakult ki.

Az absztrakt expresszionizmus szót először 1929-ben Alfred H. Barr amerikai művészettörténész használta, de csak később 1950 környékén vált népszerűbbé a kifejezés Jackson Pollock²⁵ által. Ez az irányzat nagy mértékbe támaszkodott a szürrealizmusra és az automatikus rajzolásra²⁶ is. Következésképpen a festményeket sokszor úgy alkották meg, hogy az minél inkább kifejezze az alkotó tudat alatti állapotát, hangulatát. Mindezt úgy próbálták megjeleníteni, hogy a lehető legkevesebbet gondolkodtak az alkotási folyamat közben. Ehhez a gyors mozdulatok jelentették a kulcsot és a képek elkészítési idejének a lerövidítése is segítséget nyújtott, ugyanakkor cél volt az elkészítési folyamat meditatív átélése is. A képeken sokszor lendületes drámai gesztusok jelentek meg ezt a technikát gesztus festészetnek nevezik.

Az absztrakt expresszionizmus technikái közé tartozott az ún. csurgatásos technika is, ekkor a festéket rácsorgatták a hordozóra és a kompozíció kialakulásában a véletlenszerűség is dominált. Mivel ilyenkor nagyjából meghatározott a festéknek az érkezési helye és a kép az ember által alakul ezért ellenőrzött

4. kép
Jackson Pollock: *Kék oszlopok*, 1952; zománc, vászon
212,1x 488,2 cm

²² Osztrák festőművész, a szecessziós stílus egyik legismertebb képviselője.

²³ A nemzetiszocializmus (németül: Nationalsozialismus), vagy nácizmus elsősorban az Adolf Hitler vezette Nemzetiszocialista Német Munkáspárt (NSDAP) ideológiájára, illetve Németország 1933 és 1945 közötti Hitler-kormány időszakának politikájára, gyakorlatára utal.

²⁴ A kommunizmus olyan társadalmi formát jelent, melyben a társadalom tagjai szükségleteiknek megfelelően részesednek az anyagi javakból. Nem azonos a szocializmussal, melyről abban az esetben lehet beszélni, melyben az embereket a társadalom a teljesítményalapúan részesíti az anyagi javakból. A kommunizmus kifejezést a történelem során több, eltérő értelemben használták és használják.

²⁵ Amerikai festőművész, az absztrakt expresszionizmus illetve tasizmus kiemelkedő alakja.

²⁶ Az automatikus rajz (Automatic drawing) egy olyan rajzművészeti technika, amelyben a művész a tudat alatti vagy ösztönös gondolatokra és érzésekre támaszkodik, anélkül hogy tudatosan irányítaná a kezét. Ez a módszer lehetővé teszi a művész számára, hogy kifejezze a belső világát és felfedje a tudatalatti tartalmakat.

automatizmusnak nevezik. Jackson Pollock legismertebb képeinek nagy része ilyen és ehhez hasonló technikával készültek. Egy ilyen munkája látható a 4. képen is.

5.3 Gerhard Richter

Gerhard Richter 1932-ben Drezdában született festőművész. 1948-ban Zittauban végezte el a szakközépiskolát, majd a Drezdai Művészeti Akadémián tanult tovább később Kunstakademie Düsseldorf adott otthont tanulmányai folytatásához.

Richter festészete leegyszerűsítve két stílusra tagolható. Az egyik fő irányvonala a fotó realizmus²⁷ volt, ami a pop-art²⁸ szeretetéből eredeztethető. Rengeteg úgynevezett „fotófestményt” készített különböző témákban. Festményei témáját sokszor hétköznapi fotókból nyerte. Rendkívül nagy gyűjteményt hozott létre fotókból, amiben szerepeltek újság cikkek képei is híres és hétköznapi emberekről, portrék és teljesalakos képek, Street fotók, utca részletek, repülőgépek, családi fotók stb.

A másik fő irányvonala az absztrakt festészet. Képei méretei eltérőek, életművében megtalálhatóak kisebb méretű alkotások és hatalmas monumentális sorozatok is. A legtöbbször alapszíneket (piros, sárga, kék) használ. Ezzel párhuzamban azonban vannak szürke sorozatai is valamint előfordul az is, hogy fekete festéket használ, föld színeket azonban nem. Ezeket az alkotásokat kvázi véletlenszerű komponálással hozza létre valamint a színek is „kedvükre alakítják magukat”. Richter képeinek felülete jellemzően rendkívül gazdagon faktúrált, amit a festék több rétegben való „felsimításával” ér el. Két réteg felhordása között olykor megvárja a száradást olykor nem.

²⁷ A fotórealizmus az USA-ban az 1960-as évek végétől, Európában 1972-től kezdődő festési irányzat, mely a fényképezésen alapszik, és amit a részletek aprólékos kidolgozása jellemez.

²⁸ A pop-art 20. századi képzőművészeti irányzat. Angliában született az 1950-es években. Az 1960-as évek elejétől kezdve Amerikából terjedt el, de részben a dadaizmusban és a szürrealizmusban gyökerezik. A szó a popular rövidítéséből keletkezett, ami népszerűt jelent.

5. kép
Gerhard Richter: *Abstraktes Bild*,
Catalogue Raisonné 843-8, 1997; Oil on
Alu Dibond
55x 48 cm

Művészetét erőteljesen befolyásolta a fiatalkora. Fiatalon megélte Hitler uralmát, majd a második világháborút és a szocialista rendszert. Ebből eredeztethető, hogy soha nem határolódott el egy stílus és ideológia mellett sem. Feltételezhetően elege lett ezekből.

Gerhard Richter nevével festészet órán találkoztam először, majd hosszas kutatás után képei felkeltették az érdeklődésemet. Úgy gondolom festészeti tevékenységemre nagy hatással volt absztrakt festészete, amikor elkészítettem a *Betekintés* sorozatomat. Nem gondolnám, hogy téma választás tekintetében lett volna érdekes számomra, – azonban lehetne párhuzamot vonni ennek tekintetében, is- hanem inkább a technikai megoldásai valamint annak kutatása volt inspiráló hatással rám.

5.4 Bukta Imre

Bukta Imre 1952. július 20-án látta meg a napvilágot egy Mezőszemere nevű kis faluban. 1970-ben érettségizett le Egerben, majd szakmunkásvizsgát tett gépi esztergályos szakon, később egy állami gazdaságban került állásba, e közben különféle rajziskolába járt.

Kezdetben (16-17 évesen, miközben még szakmáját tanulta) képgrafikusként képezte magát, litográfiákat, linóleummetszeteket készített. Mesterei voltak Kishonty Jenő,²⁹ Pető János,³⁰ Pataki János festőművészek. 1970-1971 közt megszervezett másod magával Bernáth Sándorral³¹ egy művésztelepet Tiszafüreden, majd besorozták sorkatonának ahol megismerkedett a fotográfiával valamint a videóval, miután leszerelt dekoratőrként dolgozott Egerben és Tiszaújvárosban.

Pécsen diplomázott majd a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen habitált. 1978-as budapesti kiállításával magára vonzotta a figyelmet majd számos kiállításon szerepelt itthon és

²⁹ Egri festőművész, főiskolai tanár.

³⁰ Magyar grafikus- és festőművész.

³¹ Alkalmazott grafikus, festő, zenész.

6. kép
Bukta Imre: Traktoros, 2003; olaj,
vászon

külföldön is. Dolgozott temérdek művésztelepen is többek közt Zalaegerszegen és Csongrádon is.

Megteremtette sajátos művészetét az úgynevezett mezőgazdasági művészetet. Képein előfordulnak morzsolt kukoricából vagy egyéb termésből készült elemek, de emellett használt gyufát, csempét is. Alkotásainak központjában állatok, növények ábrázolása áll, majd emberalakok is megjelennek rajtuk. Témájuk általában a falusi élet monotonitása, sanyarúsága, amiben mégis örömeiket lelik az ott lakók.

Bukta Imre művészetéről műelemzés órán hallottam először, ekkor még nem festőművészként. Az „Elfogyott táj” című installációja keltette fel a figyelmemet, majd később több festményét is megismertem. Az általam ismert képei közül azok a képei állnak hozzám közelebb, melyeken hétköznapi embereket ábrázol. Úgy gondolom, hogy a művészeti tevékenységemre legnagyobb hatással a „Traktoros” című festménye lehetett, ami a 6. képen látható. Ezen a képen az alak ábrázolása nem a megszokott értelemben vett realista megjelenítés, inkább expresszív mértékeket ölt mind formailag, mind színkezelés terén. Ugyanakkor azonban azt gondolom, hogy a kép közepén elhelyezkedő traktoros a falusi élettől való elgyötörtséget sugározza magából, így adva realitást a festménynek

6 Diplomamunka

6.1 Keret, vászon, alapozás.

Sorozatam három képből áll és mindhárom hordozót én készítettem. A vakrámát fenyőlécből készítettem. Elsőre egy monumentalitást sugárzó méretű képet szerettem volna, majd később sorozatban kezdtem el gondolkodni. Ekkor már előre tekintve a méretezés meghatározására, úgy gondoltam egymásból következtethető méreteket szeretnék. A vászon anyagát tekintve a festészetben közkedvelt lenvászonra jutott a választásom, megelőzőleg többféle anyagú vásznat is fesztettem, de egyik sem tűnt megfelelőnek, mivel az olajfesték ilyen vastagon, több rétegben való felhordásával komoly súly nehezedik a hordozóra.

Az alapozást két réteg enyves emulzióval kezdtem. A csontenyvet előáztattam 24 órán át egy tálkába. Átöntöttem egy kis lábosba, majd egy másikba vizet tettem felmelegíteni és erre tettem rá az előáztatott enyvet. Így nem érte közvetlen, hirtelen hőhatás. Miután végbe ment az oldódás és enyhén ragacsos folyadék jött létre vékony filmszerű rétegben felhordtam a hordozóra és 24 órát hagytam kötni, mielőtt a második réteget is felkentem volna. Utolsó fázisban megkapták a hordozók a fehér alapozást, amihez egy alapozó festéket használtam.

Bekeretezve nem lettek a munkáim. Úgy gondolom így jobban kapcsolódnak egymáshoz a kompozíciók.

6.2 Technikák

A sorozat megalkotási folyamatában egy Gerhárd Richter által alkalmazott festék felhordási technikából indultam ki, eszerint a festéket egy hosszú síkfelületű eszközzel kell felsimítani a hordozóra. Azonban én egy 40 cm hosszú gumírozott felületű a burkoló szakmában alkalmazott fugázó anyag lehúzó eszközt használtam erre. Ezen kívül festőkés és spatula is segítette a festék felkenését a kifeszített vászonra a lazúrozáshoz pedig nagyméretű ecsetet használtam. A munkafolyamat során olajfestéket használtam, hogy lazúros rétegeket is tudjak alkalmazni. Valamint azt hiszem ennek a száradási ideje megkönnyíti a már felhordott festőanyagnak a hordozón való mozgását akár napokkal később is. Ez fontos volt

7. kép
Hódosi József Tamás: *Betekintés III, fázis képek*, 2018; olaj, vászon
140x 180 cm

számomra, mert nem volt segítségemre sem kép, sem vázlat a végleges állapot elérésének megállapításához. Így mindegyik kép addig készülhetett, amíg úgy nem éreztem, hogy már nem tudok mit csinálni rajta, anélkül hogy el ne rontsam. Azt az állapotot kerestem, ami kellemes a szememnek. Ugyanakkor azonban, később arra a megállapításra jutottam, hogy a keresett állapot számomra elérhetetlen, mert maximum pár napig tetszik, amit látok, majd ismét megváltoztatnám.

8. kép
Hódosi József Tamás:
Betekintés III, részlet,
2018; olaj, vászon
140x 180 cm

Ez talán ennek a fajta alkotási folyamatnak a sajátos hatása lehet az alkotóra, legalábbis rám minden bizonnyal. Ahogy a 8. képen látható, (ami a sorozat harmadik képének egy szűkebb méretű képkivágása) a festmények felületét az ellenőrzött automatizmushoz hasonlóan irányított véletlenszerűséggel igyekeztem megalkotni. Ennek köszönhetően a képeken számomra érdekes faktúrák alakultak ki.

6.3 Műleírás

A sorozat elemei egy technikai és talán stílusbeli átmenetet képeznek és az elemeit a kiállítási sorrend szerint (balról-jobbra) visszafelé (jobbról-balra) festettem meg, így eljutva az expresszív portréábrázolástól a teljes absztrakcióig. Mindhárom képen egy portré látható különböző minőségében. A sorrendet a témaválasztás és a tartalmi jelentőség határozta meg.

A reinkarnációs folyamatot alkimista szempontok alapján igyekeztem bemutatni sorozatomban. Egy alapvető materiából létrejövő, nyers személyiségen át eljutó, kifinomult színes/élettel teli alak létrejöttét. Mindezt úgy, hogy minden képnek saját fejlődési folyamata is legyen, láthatóvá váljon. Ezek a festmények nem hosszú - vázlatolásokkal eltöltött- időn át jutottak el ideig.

A sorozat mindhárom elemén egy magától alakuló entitás képét próbáltam megjeleníteni és kifejezni. Nyilvánvaló, hogy a magától alakulás nem a szó szoros értelmében történt. Én alakítottam őket, de egy hosszas folyamaton át fejlődtek ki, számos rétegen keresztül, akár csak egy lélek, ahogy a különböző életeit végigéli. A rétegek mindegyikén befolyásoló tényező volt a véletlenszerűség is.

Amint a képeken látszik nem csak magát az „Embert” szerettem volna ábrázolni, hanem a lelkét is, ami eljut egy összetett színes jellemű, értékekben gazdag ember életéig. A képek méretei egymásból következnek. Ez és a festés technikája utal arra, hogy ugyanarról a lélekről van szó. A képek stílusát tekintve inspirált Gerhard Richter,³² Bukta Imre,³³ Marcel Ducham,³⁴ a londoni iskola, azon belül: Lucian Freud³⁵ és Glenn Brown.³⁶

A sorozatot 2018, március környékén kezdtem el készíteni a legnagyobb méretű képpel. Első nekifutásra mindezt egy képen szerettem volna ábrázolni, de hamar beláttam, hogy sorozatban kell gondolkodnom, mivel mindhárom állomása a szellemnek különböző anyagiságot vonz maga után.

Úgy gondoltam legjobb lesz, ha ezeket a fázisokat a sorozat darabjainak méreteiben, hangulataiban, és stílus jegyeiben is kifejezem. Így alakult ki, hogy a sorozat a legkisebb méretből fejlődjön a legnagyobb felé, az absztrakcióból a figuratív felé, a nyersből a kifinomult felé.

³² Német festőművész, született 1932. február 9.

³³ Mezőszemere, 1952. július 20. – Munkácsy Mihály-díjas magyar képzőművész.

³⁴ Blainville-Crevon, 1887. július 28. – Neuilly-sur-Seine, 1968. október 2. francia festő, képzőművész kubista, szürrealista és dadaista stílusban.

³⁵ 1922. december 8.– 2011. július 20. angol festőművész.

³⁶ Született 1966-ban, angol festőművész.

9. kép
Hódosi József Tamás: *Betekintés I*,
2018; olaj, vászon
100x 100cm

10. kép
Hódosi József Tamás: *Betekintés II*,
2018; olaj, vászon
100x 140cm

11. kép
Hódosi József Tamás: *Betekintés III*,
2018; olaj, vászon
140x 180cm

A sorozatot keretes szerkezetbe foglaltam. Így fejezem ki a karmának az életre gyakorolt hatását, ami bennem egy körkörös mozgás jelenlétét kelti.³⁷

Első képeken, (ami a 9. képen látható) maga a nyers absztrakt matéria jelenik meg 100x100 centiméteres méretben, feszített vásznon, olajfestékkel. A hordozót mindegyik kép esetében én készítettem el, enyveztem majd alapoztam. Körülbelül 3 rétegben dolgoztam rajta. Legfőképp a hideg-meleg és a komplementer szíkontraszt jellemzi. Kompozícióját tekintve egy frontális portréból indultam ki.

Következő képeken a fejlődő lélek második, kiemelt állomása jelenik meg, 100x140 centiméteres méretben. Erre körülbelül: 4- 5 réteg olajfesték került fel és vászon a hordozó.

Legjellemzőbb rá a nyers és erős sötét-világos szíkontraszt. Itt már egy profil portréból indultam ki. Valamint jobban előtérbe hoztam az átlós komponálást is.

A sorozat harmadik darabja a már kifejtettebb lélek állomását ábrázolja. 140x180- centiméteres méretben szintén olaj és feszített vászon. Ezen dolgoztam a legtöbbet, körülbelül 8-10 réteg festék is felkerült rá. Többféle szíkontraszt komplexebb szintéziséről beszélhetünk. Igyekeztem minél összetettebb faktúrát kialakítani, színekben is gazdag felületet létrehozni.

Egy klasszikus félprofil portréból indultam ki. Itt is, mint mindegyik képnél fiktív portréről lehet beszélni, mindamelllett, hogy ez a legéletszerűbb (leginkább ábrázoló, naturális). Jellemző rá egy vízszintes-függőleges tagolás, valamint az átlós kompozíció a meleg sárgákkal itt kerül a legjobban előtérbe.

³⁷ A karma törvénye szerint minden cselekedetünk egy annak megfelelő következménnyel jár, illetve minden, ami történik a világban, az maga egy következmény, vagyis valamilyen oknak az okozata.

7 Konklúzió

Azt hiszem a sorozat alkotási folyamata alatt kialakult bennem a nem ábrázoló művészet iránti érdeklődés. És ebben az időszakban döbbsentem rá, hogy egy érdekes felületű kép mennyire impozáns lehet számomra. Azóta minden általam és mások által készített képen az első, amit megnézek az a felülete. Egy-egy faktúrákban gazdag képkivágás sokszor nagyobb hatást kelt bennem, mint maga a teljes mű.

Sorozatom elkészítése elindított egy úton, amin keresztül létrejött egy művészeti produktum és végbement egy haláleset feldolgozási folyamata. Olyan témában készíthettem el, ami engem a leginkább foglalkoztatott. Ismereteimet sikerült kitágítani, ami egy összetett rálátást biztosít az elmúlásra. Ez megkönnyíti a múltban engem ért és a jövőben bekövetkező halálesetek feldolgozását is.

8 Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretném megragadni az alkalmat és köszönetemet kifejezni mindazoknak, akik műleírásom és diplomamunkám elkészülését segítették.

Elsősorban szeretném megköszönni Mátis Rita DLA egyetemi docens, festőművész segítségét, aki a konzultációk során átadott tudással és építő jellegű információkkal segítette munkámat a műleírás megírása során.

Köszönettel tarozom Appelshoffer Péter DLA festőművésznek is azért, hogy megfelelő elméleti és gyakorlati információkkal segítette munkámat, valamint megosztotta velem tapasztalatait, észrevételeit, ezáltal értékes gondolatokkal gazdagíthattam tudásomat. Mindezzel segítette a Betekintés című sorozatom elkészülését, ami megméretethetett a 2019-ben rendezett 34. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Művészeti és Művészettudományi Szekcióján, ahol különdíjban részesítették.

Szeretnék Köszönetet mondani a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Rippl- Rónai Művészeti Intézet valamennyi oktatójának, dolgozójának lelkiismeretes munkájáért, amivel a hallgatók tanulmányai alatt a versenyképes tudás megszerzését támogatják. Végül, de nem utolsó sorban feleségemnek, aki munkámat végig támogatta tanulmányaim során.

9 Irodalomjegyzék

- Almási Miklós (1992): Anti-Esztétika, Séták a művészetfilozófiák labirintusában. Bp.: T-Twins Kiadó, Lukács Archivum, 261 p
- C. G. Jung (2003): A szellem jelensége a művészetben és a tudományban. Bp.: Scolar Kiadó. 160 p
- Eliana Princi (2005): Az expresszionizmustól a szürrealizmusig. BP.: Corvina Kiadó. 406 p
- Elsässer Klaudia (2008): Festészet A-tól Z-ig. Pécs: Alexandra Kiadó, 744 p
- Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1974): Esztétika. Bp.: Gondolat. 449 p
- Götz Adriani (2008): Gerhard Richter. Museum Frieder Burda, Baden- Baden, 183 p
- Johannes Itten (1997): A színek művészete. Bp.: Göncöl Kiadó. 96 p
- Josef Albers (2006): Színek kölcsönhatása: a látás didaktikájának alapjai, Bp.: M. Képzőműv. Egy. Aktisz. Kiadó, 172 p.
- Karátson Gábor (1970): Miért fest az ember, Műhelytitkok. Bp.: Corvina Kiadó. 45 p
- Karátson Gábor (1972): A festés mestersége, Műhelytitkok. Bp.: Corvina Kiadó. 48 p
- Lengyel Amdrás, Tolvaly Ernő (2002): Kortárs képzőművészeti szöveggyűjtemény II. Bp.: A & E '93 Kiadó. 312 p
- Osztovits Szabolcs, Turcsányi Márta (1991): Az avantgard. Bp.: Európa Könyvkiadó. 251 p
- Philip C. Almond (2018): Élet a halál után. Bp.: Corvina Kiadó. 293 p
- Sturcz János (2006): A heroikus ego lebontása Bp.: Magyar Képzőművészeti Egyetem. 156 p
- Szabó György (1967): A futurizmus, III. kiadás. Bp.: Gondolat. 251 p

10 Interneten található irodalmak

- Götz Eszter: Világvége rózsaszínben- Glenn Brown. [online]. In.: Pont a kultúráról honlapja. Emberi Erőforrások Minisztériuma, cop. 2003 [2023. 10. 02.]
<URL: <https://kultura.hu/vilagvege-rozsaszinben/>>
- Sebők Zoltán: Post-painterly abstraction [online] In: ARTPORTAL honlapja. Bp.: Artportal Hungary Kft., cop. 2006. [2023. 10. 03.]
<URL: http://artportal.hu/lexikon/fogalmi_szocikkek/post-painterly-abstraction>
- Varga Ádám: A dialektia dialektikája [online]. In.: Balkon honlapja. cop. 2021 [2023. 10. 03.]
<URL: <https://balkon.art/home/a-dialektika-dialektikaja-gerhard-richter-valos-latszat/>>

11 Képforrások

- 1. kép: <https://www.wikiart.org/en/edvard-munch/the-dead-mother-1900> [2023, 11, 05,]
- 2. kép: <https://www.wikiart.org/en/egon-schiele/the-self-seers-death-and-man-1911> [2023, 11, 05,]
- 3. kép: <https://www.wikiart.org/en/ernst-ludwig-kirchner/portrait-of-alfred-d%C3%B6blin> [2023, 11, 05,]
- 4. kép: <https://www.wikiart.org/en/jackson-pollock/blue-poles-number-11-1952-1> [2023, 11, 05,]
- 5. kép: <https://gerhard-richter.com/en/art/paintings/abstracts/abstracts-19951999-58/abstract-painting-8246?categoryid=19&p=1&sp=32&pg=2> [2023, 11, 05,]
- 6. kép: <https://www.godot.hu/bukta-imre?lightbox=dataItem-11tk114m4> [2023, 11, 05,]
- 7. kép: Betekintés III, fázis képek
Fotó: Hódosi József Tamás, Kaposvár, [2019, 02, 17,]
- 8. kép: Betekintés III, részlet
Fotó: Hódosi József Tamás, Kaposvár, [2019, 02, 17,]
- 9. kép: Betekintés I
Fotó: Taródi Konrád, Kaposvár, [2019, 02, 24,]
- 10. kép: Betekintés II
Fotó: Taródi Konrád, Kaposvár, [2019, 02, 24,]
- 11. kép: Betekintés III
Fotó: Taródi Konrád, Kaposvár, [2019, 02, 24]

12 Függelék

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat /
diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről

A hallgató neve:

HODOSI FERENC TAMÁS

A Hallgató Neptun kódja:

MGDG40

A dolgozat címe:

BETEKLINTÉS

A megjelenés éve:

2023

A konzulens intézetének neve:

MŰVESZETI INTÉZET

A konzulens tanszékének a neve:

VIZUÁLIS TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2023 év 11 hó 10 nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat / diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.1. sz. melléklete: Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

__Mátis Rita DLA, egyetemi docens (név) (hallgató Neptun azonosítója: MGDGY0 konzulenseként) nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre **javaslom / nem javaslom**².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: __Pécs, 2023 év __november_ hó __10____ nap

belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.